

UCHWAŁA NR/...../2026
Rady Gminy Szemud
z dnia 2026

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Szemud
na lata 2026-2028**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2025, poz. 1153 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz.U. z 2025, poz. 49 z późn. zm.)

Rada Gminy Szemud uchwala, co następuje:

- §1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Szemud na lata 2026-2028, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.
- §2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Szemud.
- §3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr
Rady Gminy Szemud
z dnia2026

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Szemud na lata 2026-2028

Szemud 2026

Spis treści

I. Wstęp.....	4
II. Podstawy prawne do opracowania i realizacji Programu.....	4
III. Charakterystyka środowiska lokalnego oraz problemów społecznych na terenie gminy Szemud.....	5
IV. Analiza SWOT Gminnego Programu Wspierania Rodziny.....	11
V. Adresaci Programu.....	12
VI. Realizatorzy i partnerzy Programu.....	12
VII. Cel główny i cele szczegółowe Programu.....	13
VIII. Przewidywane efekty.....	15
IX. Źródła finansowania.....	15
X. Monitoring i ewaluacja.....	15
XI. Podsumowanie.....	16

I. WSTĘP

Zgodnie z art. 179 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie Programu Wspierania Rodziny w Gminie Szemud na lata 2026-2028, który jest kontynuacją Programu Wspierania Rodziny w Gminie Szemud na lata 2023-2026 i stanowi samodzielny program, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej definiuje wsparcie rodziny jako zespół planowanych działań, których celem jest przywrócenie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zdolności do ich pełnienia, a system pieczy zastępczej jako zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Podmioty te realizują zadania z zakresu wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Rodzina, niezależnie od kontekstu kulturowego, historycznego i społeczno-ekonomicznego jest nadal podstawowym elementem społecznej struktury, a pełnione przez nią funkcje są nie do zastąpienia. W naturalnym środowisku dziecko otoczone jest opieką, ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb. To w rodzinie przekazuje się dzieciom system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego przyszłą aktywność. Ze stosunków rodzinnych wynikają określone prawa i obowiązki między członkami rodziny (przede wszystkim między małżonkami oraz między rodzicami i dziećmi).

Wobec występujących współcześnie dysfunkcji rodziny jej ochrona i pomoc również ze strony władzy publicznej jest konieczna. W rodzinach wieloprotymowych i niewydolnych wychowawczo, dochodzi do zaburzeń w funkcjonowaniu rodziny. Metody wychowawcze są nieodpowiednie lub niezgodne z poziomem rozwoju dzieci. W wielu rodzinach warunki ekonomiczne, pomimo wsparcia ze strony państwa nadal są trudne, natomiast w rodzinach o wysokich dochodach obserwuje się nieracjonalne ich użytkowanie.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Od 1 stycznia 2026 roku te zadania realizowane będą przez Centrum Usług Społecznych w Szemudzie, który powstał w wyniku przekształcenia GOPS w Centrum Usług Społecznych, zwanego dalej CUS.

II. PODSTAWY PRAWNE DO OPRACOWANIA I REALIZACJI PROGRAMU

Zadania przyjęte do realizacji programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 49 z późn. zm.);

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 1214 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2025 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 424 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1829);
- Ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 2809 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 2151);
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szemud na lata 2021-2030.

III. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA LOKALNEGO ORAZ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY SZEMUD

Gmina Szemud jest gminą wiejską położoną w powiecie wejherowskim, składa się z 23 sołectw. Według danych z Urzędu Gminy w Szemudzie liczba mieszkańców w roku 2024 wynosiła 20407 osób, a według stanu na dzień 31 grudnia 2025 wyniosła 21136 osób. Jak wynika z powyższych danych liczbowych stale wzrasta liczba ludności w gminie Szemud (wzrost o 729 osób). Skutkiem spowolnienia rozwoju demograficznego oraz znaczących zmian w strukturze wieku mieszkańców Polski jest wydłużenie życia, przy pogłębiającym się niskim poziomie dzietności. Starzenie się ludności oznacza - zgodnie z definicją stosowaną w demografii-zwiększenie odsetka osób starszych przy jednoczesnym zmniejszaniu odsetka dzieci. Zgodnie z założeniami opracowanej przez GUS prognozy demograficznej obejmującej okres do 2050 roku w przyjętej perspektywie wystąpi znaczne zmniejszenie liczby dzieci i osób dorosłych, zaś zwiększy się liczba i udział osób starszych.¹

W poniższej tabeli przedstawiono procentowy udział ludności w wieku od 0 do 18 lat, wieku tzw. produkcyjnym oraz w wieku emerytalnym w latach 2023-2025.

Tabela nr 1. Procentowy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym

Wiek ludności	2023		2024		2025	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
0-18	5689	28,67	5838	28,61	6009	28,43
Wiek produkcyjny	11405	57,47	11712	57,39	12121	57,35
Wiek emerytalny	2750	13,86	2857	14	3006	14,22
Ogółem	19844	100%	20407	100%	21136	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji ludności

¹ Sytuacja demograficzna osób starszych i konsekwencje starzenia się ludności Polski w świetle prognozy 2014-2050, GUS Warszawa, listopad 2014, s. 2.

Analizując zawarte w tabeli dane, w gminie Szemud zauważyć można zwiększający się procentowy udział osób w wieku emerytalnym, przy jednoczesnym zmniejszaniu się liczby osób w wieku produkcyjnym. Liczba dzieci i młodzieży do 18 roku życia w stosunku do ogółu ludności nie ulega znaczącym zmianom.

Rodziny i osoby korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej

Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią znaczną część klientów obecnego Centrum Usług Społecznych w Szemudzie. Niezaradność rodziny najczęściej łączy się z innymi dysfunkcjami, takimi jak uzależnienia, przemoc w rodzinie, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego. Z danych CUS wynika, że spora liczba rodzin z różnych powodów korzystała ze wsparcia. Poniższa tabela obrazuje liczbę rodzin korzystających z pomocy w latach 2023-2025.

Tabela nr 2. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2023-2025

Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	Liczba mieszkańców	Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców
2023	447	1303	19844	6,57%
2024	457	1305	20407	6,39%
2025	468	1359	21136	6,43%

Źródło: Opracowanie własne

Porównując dane na przestrzeni lat 2023-2025 należy zauważyć, że liczba rodzin korzystających z pomocy co roku nieznacznie wzrasta. Natomiast odsetek liczby osób korzystających z pomocy do ogólnej liczby mieszkańców pozostaje na wyrównanym poziomie, ze względu na coroczny przyrost liczby mieszkańców. W 2017 roku, odsetek ten wynosił aż 11,30%). Osoby i rodziny ubiegające się o pomoc w ówczesnym Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Szemudzie znalazły się w trudnej sytuacji życiowej z różnych przyczyn. Główne powody przyznawania pomocy finansowej ilustruje tabela nr 3.

Tabela nr 3. Główne powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2023-2025

Lp.	Powody przyznania pomocy społecznej	2023	2024	2025
1	ubóstwo	199	188	190
2	bezdomność	14	11	8
3	potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności	116	105	113
4	bezrobocie	26	40	28
5	niepełnoprawność	202	205	212
6	długotrwała choroba	165	154	145
7	bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (rodziny niepełne i wielodzietność)	30	22	19
8	przemoc w rodzinie	3	12	13

9	alkoholizm	17	21	19
10	trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	2	0
11	zdarzenie losowe	11	7	10

Źródło: Opracowanie własne

Z powyższych danych wynika, że na przestrzeni ostatnich trzech lat najczęstszymi powodami przyznania świadczeń były: niepełnosprawność, ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, bezrobocie i alkoholizm. Pozostałe powody przyznania pomocy występują znacznie rzadziej.

Rodziny i osoby korzystające z innych programów

W gminie Szemud od 2015 roku realizowany był Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ) współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Natomiast od 2021r. do 2025r. realizowany był program pt. „Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową”. Programy te przyczyniły się do ograniczania ubóstwa poprzez zwiększenie bezpieczeństwa żywnościowego osób najbardziej potrzebujących i realizację działań na rzecz włączenia społecznego. Pomoc w ramach FE PŻ kierowana jest do tych osób i rodzin, które z powodu niskich dochodów nie mogą zapewnić sobie lub rodzinie odpowiednich produktów żywnościowych (posiłków). Z tego powodu trafia do ograniczonej liczby osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji (określonej przesłankami z art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2025r. poz. 1214 ze zmianami oraz poziomem dochodów) stanowiąc systematyczne wsparcie. Pomoc udzielana jest w postaci artykułów spożywczych, które są bezpłatnie przekazywane osobom najbardziej potrzebującym.

Tabela nr 4. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy FE PŻ w latach 2023-2025

	Podprogram 2023		Podprogram 2024		Podprogram 2025	
	Liczba rodzin	W tym liczba osób	Liczba rodzin	W tym liczba osób	Liczba rodzin	W tym liczba osób
Rodziny z dziećmi	76	380	79	373	106	512
Rodziny bezdzietne	109	123	120	145	131	169
Ogółem	185	503	199	518	237	681

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań FE PŻ

Jak wynika z powyższych danych co roku zwiększa się zapotrzebowanie na pomoc w postaci pomocy żywnościowej. Pomoc realizowana była przez pracowników GOPS, w partnerstwie z Bankiem Żywności w Gdańsku. Ta forma pomocy cieszy się dużym zainteresowaniem wśród klientów ośrodka. Osoby korzystające z FE PŻ stanowią grupę osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Kolejnym programem skierowanym do mieszkańców gminy Szemud jest wieloletni program w zakresie dożywiania pt. „Posiłek w szkole i w domu na lata 2024-2028”. Celem programu

jest zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych, niepełnosprawnych lub samotnych. Program jest elementem polityki społecznej określonej w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Szemud na lata 2021-2030 i ma na celu zmniejszanie niekorzystnych skutków ubóstwa osób i rodzin oraz poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych i starszych.

W 2025 roku z pomocy w formie dożywiania w szkole skorzystało 350 uczniów, natomiast pomocą w formie zakupu żywności objęto 104 rodziny (w tym 267 osób). Przy udzielaniu tej formy pomocy bierze się pod uwagę podwyższone kryterium dochodowe do 200% zgodnie z uchwałą Rady Gminy Szemud, czyli 1646,00 zł na osobę w rodzinie i 2020,00 zł dla osoby samotnie gospodarującej.

Rozmiary problemu bezradności wśród klientów GOPS w latach 2023-2025

Dane dotyczące sytuacji rodzin przejawiających problemy opiekuńczo-wychowawcze, które zebrane zostały w wyniku szczegółowej analizy sytuacji rodzin korzystających ze wsparcia GOPS zaprezentowane zostały w poniższej tabeli.

Tabela nr 5. Rodziny korzystające z pomocy, w których zdiagnozowano bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Rok	Liczba rodzin			Łączna liczba osób w rodzinach
	Ogółem	W tym wielodzietnych	W tym niepełnych	
2023	30	2	9	84
2024	22	3	9	70
2025	19	4	10	76

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy problemowej sytuacji rodzin

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej i w których zdiagnozowano bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych uległa zmniejszeniu w stosunku do lat poprzednich. Omawiana bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych nie jest jedynym problemem występującym w rodzinach. Często występuje również ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba, alkoholizm oraz przemoc domowa. Z praktyki pracy socjalnej wynika, że najczęściej są to rodziny, które:

- nie potrafią zaspokoić podstawowych potrzeb dzieci,
- nie potrafią skutecznie oddziaływać wychowawczo na swoje dzieci,
- nie potrafią gospodarować posiadanymi zasobami i środkami,
- ze względu na wiek, wykształcenie, stan zdrowia i sytuację rodzinną wykazują brak umiejętności przy załatwianiu swoich spraw,
- nie potrafią uporać się z różnymi uzależnieniami.

Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożonej wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawczości, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej

problemów. W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak również w podjętych działaniach. Pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Tabela nr 6. Liczba rodzin (w tym dzieci) objęta pomocą asystenta rodziny

Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem	W tym dzieci objętych wsparciem
2023	26	50
2024	26	55
2025	27	74

Źródło: Opracowanie własne

W sytuacjach wyjątkowych i po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzinie oraz z uwagi na dobro dziecka, kilkanaścioro dzieci z terenu naszej gminy umieszczono w rodzinach zastępczych lub ośrodkach opiekuńczo-wychowawczych. Obecnie pod opieką rodzin zastępczych lub w ośrodku pozostaje 29 dzieci. Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i wysokość finansowania ich pobytu ze środków gminy Szemud. Jak wynika z poniższych danych w ostatnim roku znacznie wzrósł koszt utrzymania dzieci w pieczy zastępczej.

Tabela nr 7. Liczba dzieci z terenu gminy Szemud umieszczonych w pieczy zastępczej

Rok	Łączna liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	Łączne wydatki gminy ponoszone z tytułu utrzymania dzieci w pieczy zastępczej
2023	24	275.070,68
2024	24	330.149,75
2025	29	351.592,51

Źródło: Opracowanie własne

Rozmiary przemocy domowej w gminie Szemud

Pomoc rodzinom uwikłanym w przemoc jest realizowana przez Zespół Interdyscyplinarny i powołane przez niego grupy diagnostyczno-pomocowe, które podejmują działania w indywidualnych sprawach. Na lata 2023-2027 został opracowany Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Szemud, którego założeniem jest prowadzenie działalności profilaktycznej oraz pomoc konkretnym osobom i rodzinom. Dane w tabeli określają skalę zjawiska w ostatnich trzech latach.

Tabela nr 8. Procedura Niebieskie Karty

Rok	Liczba założonych Niebieskich Kart	Łączna liczba prowadzonych procedur Niebieskie Karty	Liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty	Liczba spotkań grup roboczych	Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego
2023	27	44	26	152	4
2024	32	44	32	152	6
2025	40	56	31	195	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Na przestrzeni 2023 - 2025 roku liczba prowadzonych spraw systematycznie rośnie. Praca w rodzinach z problemem przemocy polega przede wszystkim na pomocy osobie doświadczającej przemocy i jej dzieciom (finansowej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej oraz zapewnienie wsparcia emocjonalnego). Osobom podejrzanym o stosowanie przemocy zazwyczaj proponuje się korzystanie z zajęć korekcyjno-edukacyjnych lub terapii uzależnienia.

Realizacja Programu Wspierania Rodziny w Gminie Szemud w latach 2023-2025

W latach 2023-2025 realizowano Program Wspierania Rodziny w Gminie Szemud. Z każdego roku realizacji programu przygotowywano raport, w którym znajdowały się informacje dotyczące problemów rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi oraz sposób w jaki je wspierano. Wskazywano także potrzeby w zakresie wspierania rodziny. Ze sprawozdania za 2025 roku wynika, że z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szemudzie skorzystało łącznie 468 rodzin, w tym 221 rodzin z dziećmi. Z informacji sprawozdawczych wynika, że w 2025 roku 27 rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze objętych było wsparciem asystenta rodziny (w tym 74 dzieci). Rodziny, które z różnych powodów korzystają z pomocy finansowej, posiłków w szkole lub pomocy żywnościowej, a w których nie zdiagnozowano problemów opiekuńczo-wychowawczych stanowią grupę osób zagrożoną wystąpieniem podobnych problemów z dziećmi. Wsparciem dla rodzin jest organizacja usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, usług asystenta rodziny i usług opieki wytchnieniowej. Dla dzieci przewidziano też organizację wypoczynku w postaci kolonii i wycieczek. Ważnym wsparciem dla rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo - wychowawcze jest funkcjonowanie w Szemudzie Placówki Wsparcia Dziennego w formie opiekuńczej. W 2025 roku w zajęciach wzięło udział 30 dzieci, w tym 11 z rodzin z problemem alkoholowym. Placówka funkcjonuje 4 dni w tygodniu, a jej głównym celem jest stwarzanie prawidłowych warunków rozwoju oraz zapewnienie opieki wychowawczej dzieciom i młodzieży. Jest to między innymi pomoc w nauce, organizacja czasu wolnego poprzez prowadzenie zajęć opiekuńczo – wychowawczych, profilaktycznych oraz treningów umiejętności, a także edukacja i udzielanie wsparcia dla rodzin. Dodatkowym wsparciem jest pomoc psychologiczna i prawna w Centrum Wsparcia Rodziny. Z pomocy psychologa mogą korzystać dorośli mieszkańcy gminy, natomiast brak jest psychologa dziecięcego. Od 2025 roku funkcjonuje grupa wsparcia dla rodziców mających problemy opiekuńczo - wychowawcze z dziećmi. Jest to realna pomoc specjalistów

(psychologa i pedagoga) w zakresie przywracania prawidłowych umiejętności wychowawczych.

Z powyższych danych wynika, że działania w zakresie wsparcia rodziny w Gminie Szemud są realizowane przez asystenta rodziny, pracowników socjalnych, wychowawców placówki a także innych specjalistów, poprzez profilaktykę, poradnictwo specjalistyczne, usługi opiekuńcze oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. Do głównych problemów rodzin zamieszkujących w gminie Szemud można zaliczyć:

- występujące w wielu rodzinach ubóstwo i zagrożenie wykluczeniem społecznym,
- niepełnosprawność i choroby,
- niewydolność rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- nadużywanie alkoholu,
- przemoc domowa.

Poprzez realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Szemud w ubiegłych latach nastąpiła poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodzin, objętych wsparciem asystenta rodziny. W rodzinach zamieszkałych na terenie Gminy Szemud objętych pomocą społeczną obserwuje się tendencję wzrostową umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz poprawnych relacji rodzinnych, pomiędzy poszczególnymi jej członkami. Zaobserwowano również zmianę w odczuciach rodzin objętych opieką asystenta polegająca na zmniejszeniu poczucia osamotnienia, bezsilności wobec odrzucenia społecznego, zwiększenia zaufania do instytucji pomocowych Gminy oraz koncentracji tych rodzin na ich przyszłości.

V ANALIZA SWOT GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny,• Zatrudnienie dwóch asystentów w ramach stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy,• Dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi,• Funkcjonowanie placówki wsparcia dziennego oraz Centrum Wsparcia Rodziny,• Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,• Poradnictwo specjalistyczne dla rodzin,	<ul style="list-style-type: none">• Bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami udzielającymi pomocy w tym zakresie,• Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetów,• Ograniczone środki finansowe na realizację specjalistycznej pomocy psychologów, prawników, pedagogów, mediatorów,• Brak pomocy terapeutycznej dla dzieci np. TUS,• Wyuczona bezradność i roszczeniowość rodziców/członków rodzin,

<ul style="list-style-type: none"> • Obowiązujące strategie, programy, akty prawne dot. rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak rodzin wspierających, chętnych do udzielania wsparcia innym rodzinom.
<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmiana postrzegania Centrum Usług Społecznych, jako instytucji udzielającej wsparcia, • Rozszerzenie liczby podmiotów, w tym organizacji pozarządowych działających na rzecz rodziny, • Rozwój kadry specjalistów udzielających wsparcia, • Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację działań, • Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym. 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niepewność finansowania działań (niestabilność, ograniczone środki) • Rosnąca liczba zadań do realizacji przez samorządy przy braku lub niewielkim poziomie dofinansowania, • Zmiany struktury i modelu rodziny powodujące nowe zagrożenia, • Wzrost postaw roszczeniowych wśród klientów CUS, • Niedostateczna liczba pracowników socjalnych, • Pogarszające się zdrowie psychiczne dzieci i dorosłych.

V. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do wszystkich rodzin i dzieci zamieszkałych na terenie Gminy Szemud, a w szczególności do:

- rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze ze szczególnym uwzględnieniem rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą domową, problemem alkoholowym, jak również rodzin, w których wychowuje się dziecko, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej,
- dzieci i młodzieży zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- rodzin, którym zostały odebrane lub ograniczone prawa rodzicielskie,
- rodzin wspierających, których głównym zadaniem jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

VI. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Koordynatorem Programu jest Centrum Usług Społecznych w Szemudzie we współpracy z następującymi instytucjami:

- Urząd Gminy w Szemudzie,
- Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- Policja,
- Szkoły i przedszkola,
- Gminne Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Szemudzie,

- Placówki służby zdrowia,
- Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Wejherowie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Wejherowie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wejherowie,
- Organizacje pozarządowe,
- Parafie z terenu gminy Szemud.

VII. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

Cel główny:

Udzielanie kompleksowej pomocy oraz wsparcie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem w gminie Szemud.

Cele szczegółowe:

- 1. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.**
- 2. Rozwijanie systemu pomocy rodzicom biologicznym w opiece nad dziećmi.**
- 3. Prowadzenie działalności profilaktycznej oraz rozwój współpracy podmiotów działających na rzecz rodziny.**

Zadania Programu:

Zadania Programu oraz jego realizatorzy i założone wskaźniki przedstawia poniższa tabela z podziałem na poszczególne cele szczegółowe. Poniższe zadania realizowane będą w czasie obowiązywania Programu, czyli od 2026 do 2028 roku.

Cel szczegółowy nr 1 Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych		
Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez pracę socjalną i wsparcie asystenta rodziny; 2. Wspieranie rodzin w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka i rodziny poprzez zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej; 3. Organizowanie usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych; 4. Zapewnienie rodzinom z gminy Szemud dostępu do nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin i osób korzystających z pracy socjalnej, • liczba rodzin i osób objętych wsparciem asystenta rodziny, • liczba rodzin i osób, które skorzystały z pomocy finansowej i rzeczowej, • liczba rodzin i osób, które skorzystały z pomocy w postaci usług, • liczba udzielonych konsultacji i porad,

<p>oraz w miarę potrzeb terapii i mediacji;</p> <p>5. Tworzenie warunków i organizacja spotkań dla rodzin w celu wymiany doświadczeń i zapobieganiu izolacji;</p> <p>6. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;</p> <p>7. Prowadzenie spraw zmierzających do podjęcia leczenia uzależnienia;</p> <p>8. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin i osób korzystających z terapii lub mediacji, • liczba spotkań dla rodzin, • liczba wszczętych i zakończonych procedur Niebieskie Karty, • liczba osób, wobec których prowadzone jest postępowanie w przedmiocie zobowiązania do leczenia odwykowego, • liczba szkoleń dla rodzin wspierających.
--	--	--

Cel szczegółowy nr 2

Rozwijanie systemu pomocy rodzicom biologicznym w opiece nad dziećmi

Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
<p>1. Utworzenie i prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienia w nich miejsc dla dzieci;</p> <p>2. Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej;</p> <p>3. Prowadzenie działań profilaktyczno-wychowawczych w szkołach;</p> <p>4. Organizowanie wypoczynku dla dzieci z terenu gminy Szemud;</p> <p>5. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.</p>	<p>Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba palcówek wsparcia dziennego, • liczba dzieci uczęszczających do placówek, • liczba uczniów objętych działaniami profilaktyczno-wychowawczymi w szkołach, • liczba dzieci korzystających z wypoczynku, • liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, • liczba rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, • liczba dzieci objęta monitoringiem.

Cel szczegółowy nr 3

Prowadzenie działalności profilaktycznej oraz rozwój współpracy podmiotów działających na rzecz rodziny

Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
<p>1. Uświadamianie rodzin, mieszkańców gminy Szemud o</p>	<p>Wszystkie podmioty</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba broszur, plakatów, ulotek informacyjnych,

<p>dostępnych formach pomocy rodzinie w przypadku trudności;</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Prowadzenie działań poprawiających współpracę instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny; 3. Doskonalenie kadry (szkolenia dla pracowników socjalnych, asystenta rodziny oraz innych osób pracujących z rodziną); 4. Organizowanie spotkań, konferencji lub seminariów dotyczących problematyki rodziny; 5. Organizowanie lokalnych kampanii na rzecz rodziny; 6. Prowadzenie bieżącej diagnozy sytuacji rodzin w gminie Szemud 	<p>uczestniczące w realizacji Programu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba działań w zakresie współpracy z instytucjami (spotkań, konsultacji, posiedzeń zespołów, wydanych opinii i informacji o rodzinie), • liczba szkoleń dla kadry, • liczba osób korzystających ze szkoleń, • liczba spotkań, konferencji lub seminariów na temat rodziny, • liczba zorganizowanych kampanii na rzecz rodziny, • liczba sporządzonych diagnoz lub sprawozdań dotyczących sytuacji rodzin
---	--	---

VIII. PRZEWIDYWANE EFEKTY

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- przywrócenie rodzinom zdolności prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- poprawa sytuacji socjalnej rodzin, a w szczególności rodzin zagrożonych odebraniem dziecka z rodziny,
- zminimalizowanie ryzyka powstawania sytuacji kryzysowych w rodzinach,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej,
- poprawa systemu wsparcia rodziny w opiece nad dzieckiem,
- rozwijanie współpracy podmiotów działających na rzecz rodziny,
- zwiększenie świadomości mieszkańców gminy oraz osób pracujących na rzecz rodziny o problemach rodzin oraz możliwościach pomocy.

IX. ŹRÓDŁA FINASOWANIA

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny są:

1. środki własne gminy zaplanowane na dany rok budżetowy w Centrum Usług Społecznych w Szemudzie na realizację tego programu oraz pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
2. dotacje z budżetu państwa,
3. środki pozabudżetowe - projekty.

X. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Zebrane dane posłużą ocenie skuteczności podejmowanych działań, głównie w oparciu o analizę założonych

wskaźników. Centrum Usług Społecznych w Szemudzie każdego roku sporządzi sprawozdanie z zakresu wspierania rodziny.

XI. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Szemud na lata 2026-2028 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, a w szczególności dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację Programu powinny włączyć się aktywnie instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Uzasadnienie

Na podstawie art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz.U. z 2025, poz. 49 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnych programów wspierania rodziny. Celem niniejszego Programu jest udzielanie kompleksowej pomocy oraz wsparcie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem w gminie Szemud. Planowane zadania stanowią kontynuację Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Szemud na lata 2023-2025 i zostały opracowane w oparciu o sporządzoną diagnozę, oraz w związku z aktualnymi potrzebami określonymi w sprawozdaniu z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w gminie Szemud za 2025 rok. Niniejszy Program podlegał konsultacjom społecznym w okresie od 09.03. 2026 r. do 16.03 2026 r. – nie zgłoszono wniosków ani uwag.

Sporządziła
Justyna Bieszk
Dyrektor CUS